

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри правового
регулювання економіки

Протокол № 1 від 2.09.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**08 Право
081 Право
перший (бакалаврський)
Правове регулювання економіки**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**обов'язкова
українська**

Розробник :
к.е.н, доцент
Завідувач кафедри
правового регулювання
економіки

Світлана КАРЛІНСЬКА

Юрій ШИНКАРЬОВ

Лариса ЄРОФЄЄНКО

Гарант програми

**Харків
2024**

ВСТУП

На сучасному етапі важливим аспектом підготовки кваліфікованого фахівця в будь-якій сфері залишається фундаментальна підготовка в галузі правових знань. Забезпечення правового захисту населення та надання можливості отримання необхідного рівня обізнаності в галузі права є однією з найважливіших функцій держави. Враховуючи особливості майбутньої діяльності юристів, надання їм необхідного обсягу знань в окремих галузях права є необхідним. Неможливо забезпечити повну кваліфіковану підготовку спеціаліста в галузі права без вивчення основних положень правового регулювання міжнародних економічних відносин.

Сучасний період розвитку нашої країни характеризується перш за все динамікою та розвитком міжнародних зв'язків та зовнішньоекономічних відносин. Крім того, актуальним на сьогодні виявляється питання євроінтеграції України та відповідне удосконалення законодавства України шляхом приведення його у відповідність до вимог Європейського Союзу. Наявність знань та умінь в питаннях аналізу та практичного використання положень національного законодавства України та міжнародного законодавства є актуальною та необхідною для громадян.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни базується у набутті здобувачами знань, умінь і здатностей (компетенцій) у сферах міжнародного економічного права та його інститутів.

Метою навчальної дисципліни "Міжнародне економічне право" є вивчення особливостей регулювання міжнародних економічних відносин. Ця галузь права має властиву йому структуру, предмет, методи, принципи та джерела.

Навчальна дисципліна "Міжнародне економічне право" займає важливе місце серед інших юридичних наук. Вона здійснює свою діяльність у взаємодії з іншими юридичними галузями права. Відповідно до цього, вона є нерозривно пов'язаною з міжнародним правом та міжнародним приватним правом.

Навчальна дисципліна «Міжнародне економічне право», надає можливість поглиблено оволодіти знаннями щодо правового регулювання міжнародного економічного співробітництва.

Основним матеріалом для формування комплексу систематизованих знань, навичок і вмінь здобувачів слугує законодавство, яке нараховує значну кількість нормативно-правових актів, що є відносятся до міжнародних актів та внутрішнього законодавства країн. Крім цього, увага приділяється вивченню нормативно-правових актів, цивільного, господарського, договірної, трудового та інших галузей права, положення яких також використовуються для регулювання певних відносин за участю іноземного елементу.

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» у закладах вищої освіти відповідного спрямування має важливе значення в загальній системі підготовки майбутніх спеціалістів. Цей предмет сприяє розвитку загальної правової культури, дає глибокі знання щодо регулювання відносин, ускладнених іноземним елементом.

Дисципліна «Міжнародне економічне право» є однією з фундаментальних навчальних дисциплін, що вивчаються здобувачами. Всебічне і глибоке вивчення курсу «Міжнародне економічне право» є необхідною умовою отримання вищої освіти, сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних правових відносин та правильного застосування правових норм

У процесі вивчення дисципліни, здобувачі освіти мають можливість поглиблено оволодіти знаннями щодо: формування поглибленої системи теоретичних знань (концепцій, доктрин) щодо міжнародного економічного права; освоєння теоретичних положень міжнародних і вітчизняних джерел міжнародного економічного права; набуття навичок застосування в майбутній професійній діяльності матеріальних норм національного фінансового, валютного, інвестиційного права і міжнародного економічного права; засвоєння науково-теоретичних підходів, практичних методів, прийомів професійної діяльності з юридичного аналізу конкретних економічних ситуацій і правильного застосування до них норм міжнародного економічного права; – розкриття ролі міжнародного економічного права в системі міжнародного публічного права і його впливу на міжнародну економічну систему; вивчення основних принципів та інститутів міжнародного економічного права; – формування практичних навичок в застосуванні і тлумаченні норм міжнародних договорів-джерел міжнародного економічного права; формування цілісного світогляду на систему міжнародного економічного права і міжнародно-правовий механізм регулювання міжнародних економічних відносин.

Всебічне і глибоке вивчення навчального курсу є сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних правових відносин та правильного застосування правових норм.

Метою дисципліни є підготовка майбутніх фахівців у галузі міжнародного економічного права що покликане дати здобувачам знання, які дозволять їм усвідомити зміст суспільних відносин, які регулюють норми міжнародного економічного права, сформувати навички аналітичної роботи з нормативними та інструктивними документами, задля самостійного вирішення завдань у сфері регулювання міжнародних економічних відносин.

Головні завдання навчальної дисципліни полягають у розумінні основних понять та категорій міжнародного економічного права, формуванні у здобувачів системи знань, вмінь, необхідних для реалізації, охорони та захисту прав у сфері міжнародного економічного права, формуванні практичних навичок щодо регулювання колізійних проблем, ускладнених з іноземним елементом.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, законодавчі та практичні положення щодо правового регулювання міжнародного економічного співробітництва.

Об'єктом навчальної дисципліни є нормативно правові акти, інші джерела права, що стосуються цієї сфери.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН 3	ЗК1, ЗК3, ЗК7, СК5, СК6, СК8, СК11, СК12, СК13
РН 8	ЗК1, ЗК3, ЗК5, ЗК9, СК5, СК6, СК8, СК10, СК11, СК12, СК13
РН 14	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК7, СК5, СК6, СК8, СК11, СК12, СК13
РН 20	ЗК1, ЗК3, ЗК5, ЗК7, СК5, СК6, СК8, СК11, СК12, СК13
РН 22	ЗК2, ЗК3, ЗК5, ЗК7, СК5, СК6, СК8, СК14

Де:

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної

етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні положення міжнародного економічного права

Тема 1. Міжнародне економічне право в системі міжнародних відносин

Поняття міжнародних економічних відносин. Система та особливості міжнародних економічних відносин. Загальні доктрини правової природи міжнародного економічного права. Співвідношення міжнародного публічного права та міжнародного приватного права. Поняття міжнародного економічного права як навчальної дисципліни та галузі права. Предмет правового регулювання міжнародного економічного права. Співвідношення предмету міжнародного економічного права з предметом правового регулювання міжнародного публічного права та міжнародного приватного права. Загальні методи правового регулювання міжнародного економічного права. Імперативний та диспозитивний методи правового регулювання. Колізійний метод правового регулювання та його особливості. Матеріально-правовий метод правового регулювання та його відображення в основних міжнародних договорах. Система міжнародного економічного права. Загальні підходи до визначення системи міжнародного економічного права. Загальна та спеціальна частина міжнародного економічного права. Загальні положення про інститути. Основні інститути міжнародного економічного права.

Тема 2. Джерела і принципи міжнародного економічного права

Визначення джерел права. Поняття джерел міжнародного економічного права. Основні джерела правового регулювання міжнародного економічного права. Внутрішнє законодавство країн світу як джерело міжнародного економічного права. Поняття міжнародного договору як джерела міжнародного економічного права. Закон України "Про міжнародні договори України". Дія міжнародного договору на території України. Основні види міжнародних договорів. Генеза становлення звичаєвого права. Особливості застосування правового звичаю як джерела міжнародного економічного права. Поняття звичаю. Торгові звичаї. Поняття та значення прецедентного права як джерела правового регулювання міжнародних відносин. Судовий прецедент. Адміністративний прецедент

Поняття принципів права, їх значення для побудування правових норм. Система принципів міжнародного економічного права. Поняття загальних принципів міжнародного економічного права. Принцип законності. Принцип юридичної рівності держав. Принцип поваги прав та свобод людини та громадянина. Принцип державного суверенітету. Система міжнародних нормативно-правових актів, що передбачають основні принципи міжнародних

економічних відносин. Європейська конвенція про права людини. Хартія економічних прав та обов'язків держав. Статут Організації об'єднаних націй.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного економічного права.

Поняття суб'єктів міжнародного економічного права. Поняття та основні ознаки держави. Відмінні риси держави та державоподібних утворень. Територія. Населення. Апарат управління держави. Особливості правового статусу держави як суб'єкта міжнародних економічних відносин. Держава як комерційний суб'єкт. Поняття та загальна характеристика імунітету держави. Види імунітетів держави. Основні доктрини імунітету держави. Загальні наукові підходи до визначення імунітету держав. Міжнародно-правове регулювання імунітету держави. Інші різновиди юридичних осіб, учасників МЄВ. Фізичні особи як учасники МЄВ.

Поняття та правовий статус міжнародної економічної організації. Генеза виникнення та становлення міжнародних економічних організацій. Завдання та цілі міжнародних економічних організацій. Правовий статус міжнародної організації як суб'єкта міжнародних економічних відносин. Виникнення та становлення Організації об'єднаних націй. Основні завдання та цілі ООН, її правовий статус. Правовий статус Економічної і Соціальної Ради (ЕКОСОР). Міжнародний валютний фонд (МВФ). Міжнародна морська організація (ММО). Міжнародна організація цивільної авіації (МОЦА). Міжнародна організація праці (МОП). Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ). Міжнародні фінансово-кредитні організації. Поняття та правовий статус міжнародних фінансово-кредитних організацій. Міжнародний валютний фонд. Група світового банку. Банк міжнародних розрахунків. Організації з регулювання зовнішньої заборгованості. Регіональні банки. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК) та інші спеціалізовані міжнародні економічні організації. Правовий статус, завдання та цілі ОПЕК. Правовий статус, етапи створення, завдання та цілі Світової організації торгівлі (СОТ). Загальна характеристика Генеральної угоди про тарифи та торгівлю. Регіональні економічні організації. Загальна характеристика Регіональних економічних організацій. Співдружність Незалежних Держав (СНД). Євразійське економічне співтовариство (ЄврАзЕС). ГУУАМ.

Тема 4. Право транснаціональної підприємницької діяльності

Загальна характеристика, поняття та види транснаціональних корпорацій. Проблемні питання діяльності транснаціональних корпорацій. Роль транснаціональної корпорації в міжнародних економічних відносинах. Загальна характеристика найвідоміших транснаціональних корпорацій. Проблемні питання правового регулювання діяльності транснаціональних корпорацій. Застосування загальних колізійних законів до діяльності транснаціональних корпорацій. Матеріально-правові норми, присвячені діяльності

Тема 5. Міжнародні економічні договори

Поняття міжнародного економічного договору. Загальна характеристика відносин, що відносяться до предмету міжнародного економічного договору. Значення міжнародного договору як основного регулятора міжнародних економічних відносин. Основні види міжнародних економічних договорів, їх загальна характеристика. Односторонні міжнародні економічні договори. Міжнародні економічні угоди. Торговельні договори. Контингентні угоди. Кредитні угоди. Угоди про міжнародні розрахунки. Довготермінові комплексні угоди про економічне, промислове та науково-технічне співробітництво. Міжнародні товарні угоди. Міжнародний факторинг. Міжнародний форфейтинг. Міжнародний фінансовий лізинг. Міжнародні ліцензійні договори на об'єкти промислової власності. Міжнародний договір франшизи. Міжнародно-правове регулювання економічної допомоги. Договори про міжнародну торгівлю послугами. Договори в рамках Світової Організації Торгівлі.

Тема 6. Забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів

Загальна характеристика правового забезпечення зобов'язань і засобів розв'язання міжнародних економічних спорів. Принцип добросовісного виконання зобов'язань. Засоби та методи забезпечення зобов'язань в міжнародних економічних відносинах. Засоби розв'язання міжнародних економічних спорів. Переговори, "добрі послуги", "човникова дипломатія". Загальна характеристика Міжнародного суду та Міжнародного арбітражу. Положення Закону України "Про міжнародний арбітраж". Категорія справ, підсудних Міжнародному арбітражу. Порядок розгляду справ в Міжнародному арбітражному суді. Рішення міжнародного арбітражу. Порядок та підстави оскарження рішення міжнародного арбітражу. Правовий статус Міжнародного суду ООН. Загальна характеристика Статуту Міжнародного суду ООН. Компетентність та підсудність Міжнародного суду ООН. Подання заяви до Міжнародного суду ООН. Порядок розгляду справ в міжнародному суді ООН. Рішення міжнародного суду ООН. Правовий статус Ради Безпеки ООН. Категорія справ, що належить до розгляду Ради Безпеки ООН. Рішення Ради Безпеки ООН. Правовий статус Економічного Суду СНД. Компетентність та підсудність Економічного Суду СНД. Подання заяви до Економічного Суду СНД. Порядок розгляду справ в Економічному Суді СНД. Рішення Економічного Суду СНД. Положення Закону України "Про міжнародний арбітраж". Категорія справ, підсудних Міжнародному арбітражу. Порядок розгляду справ в Міжнародному арбітражному суді. Рішення міжнародного арбітражу. Порядок та підстави оскарження рішення міжнародного арбітражу. Міжнародні угоди з

міжнародного комерційного арбітражу. Механізм урегулювання спорів у межах Світової організації торгівлі.

Змістовий модуль 2. Особлива частина міжнародного економічного права

Тема 7. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Значення та правові засади правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Загальні положення про зовнішньоекономічну діяльність в Україні. Значення зовнішньоекономічної діяльності для економічного піднесення країни. Види зовнішньоекономічної діяльності. Загальна характеристика Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність". Загальна характеристика та система органів, уповноважених здійснювати державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Правовий статус Кабінету Міністрів України. Правовий статус Верховної Ради України. Правовий статус Національного банку України.

Тема 8. Міжнародне торговельне право та міжнародне валютне право

Характеристика міжнародного торговельного права як підгалузі міжнародного економічного права. Поняття, загальна характеристика міжнародного торговельного права, його місце в системі міжнародного економічного права. Предмет правового регулювання міжнародного торговельного права. Методи правового регулювання міжнародного торговельного права. Загальна характеристика та система принципів міжнародного торговельного права. Принципи міжнародної торгівлі, які передбачені положеннями ГАТТ. Принципи міжнародної торгівлі, передбачені в заключному акті Конференції ООН з торгівлі та розвитку. Співвідношення принципу недискримінація та принципу найбільшого сприяння. Загальна характеристика міжнародних торговельних договорів. Основні міжнародні договори в сфері торгівлі, що було укладено між Україною та країнами світу.

Поняття міжнародного валютного права. Предмет та методи правового регулювання міжнародного валютного права. Загальна характеристика основних джерел міжнародного валютного права. Поняття та основні аспекти міжнародної валютної системи. Загальна характеристика організаційно-правового механізму міжнародної валютної системи. Поняття та загальна характеристика Європейської валютної системи. Екю. Курсово-інтервенційний механізм. Кредитний механізм. Загальна характеристика та види міжнародних валютно-кредитних відносин. Уніфіковані правила і звичаї для документальних акредитивів – їх загальна характеристика.

Тема 9. Міжнародне транспортне право

Поняття міжнародного транспортного права. Предмет та метод правового регулювання міжнародного транспортного права. Загальна характеристика основних джерел міжнародного транспортного права. Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання видів транспорту. Загальні питання про чартер, фрахт та коносамент. Правосуб'єктність іноземних суден на території України та суден України за кордоном. Загальні засади міжнародно-правового регулювання річкових перевезень. Правовий статус прикордонної річки, міжнародної річки та історичних рік. Система нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню річкових перевезень. Конвенція про уніфікацію окремих принципів щодо відповідальності при зіткненні річкових суден. Загальні засади міжнародно-правового регулювання залізничних перевезень. Система нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню залізничних перевезень. Угода про міжнародні залізничні перевезення. Загальні засади міжнародно-правового регулювання повітряних перевезень. Система нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню повітряних перевезень. Міжнародна асоціація повітряного транспорту. Загальні засади міжнародно-правового регулювання автомобільних перевезень. Система нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню автомобільних перевезень.

Тема 10. Міжнародне митне право

Поняття міжнародного митного права. Предмет та методи правового регулювання міжнародного митного права. Митна територія. Загальний порядок проведення митного та прикордонного контролю. Загальна характеристика та система джерел міжнародного митного права. Загальна характеристика Митного кодексу України. Загальна характеристика організаційно-правових форм митного співробітництва. Правовий статус Митного Союзу. Основні міжнародні договори України в частині митних відносин. Принцип недоторканості кордонів. Вільні економічні зони. Магазин безмитного продажу. Правовий статус Митного Союзу. Основні міжнародні договори України в частині митних відносин. Принцип недоторканості кордонів. Вільні економічні зони. Магазин безмитного продажу.

Тема 11. Міжнародне інвестиційне право

Поняття міжнародного інвестиційного права. Принципи міжнародного економічного права. Джерела міжнародного інвестиційного права. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами (1965 р.) Міжнародний інвестиційний арбітраж. Міжнародні договори як джерело інвестиційного права.

Тема 12. Міжнародно-правове регулювання трудової міграції

Характеристика міжнародного ринку праці. Транснаціональний рух робочої сили, напрями трудової міграції. Правове регулювання трудової міграції на універсальному та регіональному рівнях. Конвенція ООН про захист прав усіх

трудоустроєних мігрантів та членів їх сімей 1990 року. Міжнародна організація з міграції (МОМ), Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), Рада Європи (РЄ). Роль Міжнародної організації праці в регулюванні проблем трудової міграції. Міжнародно-правове регулювання статусу працівників-мігрантів. Правовий режим допуску трудоустроєних мігрантів на національні ринки праці. Особливості правового регулювання національних ринків праці.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Визначати поняття міжнародних економічних відносин, системи та особливостей міжнародних економічних відносин. Розумітися на загальних доктринах правової природи міжнародного економічного права.
Тема 2. Завдання 2.	Визначати джерела права, основні джерела правового регулювання міжнародного економічного права, внутрішнє законодавство країн світу як джерело міжнародного економічного права, поняття міжнародного договору як джерела міжнародного економічного права..
Тема 3.Завдання 3.	Визначати поняття суб'єктів міжнародного економічного права, поняття та основні ознаки держави. Визначати особливості правового статусу держави як суб'єкта міжнародних економічних відносин.
Тема 4. Завдання 4.	Визначати матеріально-правові норми, присвячені діяльності транснаціональних корпорацій.
Тема 5. Завдання 5.	Визначати основні види міжнародних економічних договорів, їх загальну характеристику.
Тема 6. Завдання 6.	Визначати характеристики правового забезпечення зобов'язань і засобів розв'язання міжнародних економічних спорів, засоби та методи забезпечення зобов'язань в міжнародних економічних відносинах, засоби розв'язання міжнародних економічних спорів.
Тема 7. Завдання 7.	Визначати значення та правові засади правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні, загальні положення про зовнішньоекономічну діяльність в Україні. Знати види зовнішньоекономічної діяльності.
Тема 8. Завдання 8.	Визначати поняття, загальну характеристику міжнародного торговельного права, його місце в системі міжнародного економічного права, предмет правового регулювання міжнародного торговельного права, методи правового регулювання міжнародного торговельного права, загальна

	характеристику та систему принципів міжнародного торговельного права.
Тема 9. Завдання 9.	Визначати предмет та метод правового регулювання міжнародного транспортного права, загальну характеристику основних джерел міжнародного транспортного права, загальну характеристику міжнародно-правового регулювання видів транспорту та систему нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню автомобільних перевезень.
Тема 10. Завдання 10.	Визначати предмет та методи правового регулювання міжнародного митного права, та загальний порядок проведення митного та прикордонного контролю, загальна характеристика та система джерел міжнародного митного права.
Тема 11. Завдання 11.	Визначати поняття міжнародного інвестиційного права. Визначати принципи міжнародного економічного права, джерела міжнародного інвестиційного права.
Тема 12. Завдання 12.	Визначати основні характеристики міжнародного ринку праці та транснаціональний рух робочої сили, напрями трудової міграції.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.

3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Вивчення лекційного матеріалу.
Тема 2. Завдання 2.	Вивчення лекційного матеріалу. Виконання домашнього завдання (ситуативне завдання 1)
Тема 3. Завдання 3.	Вивчення лекційного матеріалу.
Тема 4. Завдання 4.	Виконання домашнього завдання (ситуативне завдання 2)
Тема 5. Завдання 5.	Опрацювання завдання (ситуативне завдання 3)
Тема 6. Завдання 6.	Підготовка до контрольної роботи
Тема 7. Завдання 7.	Виконання домашнього завдання (ситуативне завдання 4)
Тема 8. Завдання 8.	Опрацювання завдання (ситуативне завдання 5)
Тема 9. Завдання 9.	Написання есе
Тема 10. Завдання 10.	Вивчення лекційного матеріалу.
Тема 11. Завдання 11.	Опрацювання завдання (ситуативне завдання 6)
Тема 12. Завдання 12.	Підготовка до контрольної роботи

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1-12), проблемна лекція (Тема 5-8), лекція-провокація (9)

Наочні (візуалізація (Тема 1-12).

Практичні (практична робота (Тема 1-12), есе (Тема 9), кейс-метод (Тема 2, 4, 5, 7, 8, 11).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) - 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним - 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) - сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: 6 ситуативних завдань по 5 балів (30 балів), дві письмові контрольні роботи (20 балів), написання есе (10 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит).

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма «Правове регулювання економіки»

Навчальна дисципліна “МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО”

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1.

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ:

Максимальна кількість балів за виконання цього завдання 15 балів.

1. Міжнародні економічні відносини – це:

1. система різноманітних господарських зв'язків між державами та іншими суб'єктами національних економік, яка сформувалася під впливом розвитку міжнародного поділу праці, продуктивних сил, їх економічного, соціального та політичного устрою з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання благ у міжнародному масштабі

2. сукупність політичних, економічних, соціальних, культурних та інших зв'язків і взаємовідносин між учасниками, що діють на міжнародній арені (державами і союзами держав, транснаціональними корпораціями, етнічними та національними групами, політичними і громадськими організаціями, суспільними рухами, окремими особами тощо)

3. діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

2. Яких форм міжнародних економічних відносин, через які здійснюється функціонування системи світового господарства, не існує:

1. міжнародна торгівля товарами;
2. міжнародна торгівля послугами;
3. міжнародна міграція робочої сили;
4. міжнародна міграція капіталу;
5. міжнародні валютно-фінансові відносини.

3. Джерела міжнародного економічного права – це:

1. форми, в яких існують норми міжнародного права, створені суб'єктами міжнародно-правових відносин в результаті узгодження своїх позицій.

2. зовнішня форма виразу, в якій відтворено правила належної поведінки суб'єктів і інших учасників міжнародних економічних відносин у процесі здійснення цих відносин і яка надає зазначеним правилам якості норми права

3. правові акти органів законодавчої, виконавчої влади і місцевого самоврядування, в яких містяться норми фінансового права

4. Міжнародний договір – це:

1. правило, яке склалося давно, систематично застосовується, хоч і не вимагає своєї фіксації у певній правовій формі. Звичайі поділяються на міжнародні й торговельні

2. письмова угода, що регулюється міжнародним правом, укладена між двома або декількома суб'єктами міжнародного права незалежно від того, міститься вона в одному документі, у двох або кількох пов'язаних між собою документах, а також незалежно від її конкретної назви;

3. домовленість двох або більше сторін, спрямована на визначення, зміну або припинення прав і обов'язків між сторонами

5. Основне, визначальне положення певної теорії, вчення, а також керівна ідея, основне правило діяльності – це:

1. принцип

2. ціль

3. завдання

6. Трактатування суверенної рівності зводиться до такого:

1. Кожна держава має право вимагати надавати їй рівні умови у міжнародних економічних відносинах, як і вона іншим державам.

2. кожна держава зобов'язана поважати правосуб'єктність інших держав;

3. кожна держава має право вільно вибирати і розвивати свої політичні, соціальні, економічні та культурні системи;

4. кожна держава зобов'язана утриматися від організації підбурювання, надання допомоги або участі в актах громадянської війни або в терористичних актах в іншій державі.

7. Види імунітету держави:

1. Охоронний

2. Судовий

3. Майновий

4. Затверджений

8. До суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності належать (оберіть найбільш повний перелік):

1. Фізичні, юридичні особи; структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності; спільні підприємства; об'єднання фізичних, юридичних, фізичних і юридичних осіб; інші суб'єкти

2. Фізичні, юридичні особи; структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності; спільні підприємства; об'єднання державних уповноважених органів; інші суб'єкти

3. Фізичні особи, юридичні особи; об'єднання фізичних, юридичних, фізичних і юридичних осіб; структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності; спеціалізовані підприємства; інші суб'єкти

9. Яка особа не може бути суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності?

1. Концерн

2. фізична особа - громадяни України, що не зареєстрована як підприємець, яка має цивільну правоздатність і дієздатність згідно з законами України і постійно проживають на території України

3. благодійна організація

10. До способів розв'язання міжнародних спорів, що впливають з міжнародних зобов'язань відносять:

1. Переговори

2. Міжнародна ізоляція

3. Розгляд спорів у судовому порядку

4. Добрі послуги

5. Судові комісії

6. Човникова дипломатія

11. Міжнародний суд ООН – це:

1. головний судовий орган ООН, до юрисдикції якого входять усі питання, що передаються йому державами, і всі питання, передбачені Статутом ООН і чинними договорами і конвенціями

2. постійно діючий судовий орган при Лізі Націй, до юрисдикції якого входять усі питання, що передаються йому державами, і всі питання, передбачені Статутом і чинними договорами і конвенціями

3. постійно діючий орган ООН, на який, відповідно до статті 24 Статуту ООН, покладено відповідальність за підтримку міжнародного миру та безпеки

12. Особлива процедура розгляду і врегулювання міжнародного спору, а також міжнародний орган, який створюється за взаємною згодою держав для вирішення конкретного спору, спорів визначеної категорії чи взагалі будь – якого спору між сторонами, що домовляються, у випадку їх виникнення – це:

1. Міжнародний арбітраж

2. Міжнародний суд

3. Договірна комісія

13. Активна участь третіх сторін у процесі безпосередніх переговорів між сторонами, що сперечаються:

1. добрі послуги;
2. посередництво;
3. арбітраж;
4. «човникова дипломатія».

14. В якій формі мають укладатися зовнішньоекономічні угоди?

1. Виключно у письмовій
2. В письмовій формі, якщо інше не встановлено законом або міжнародним договором
3. В будь-якій формі, за згодою сторін

15. Торговий звичай – це:

1. нормативно-правовий акт, виданий компетентною міжнародною організацією;
2. широковідомий порядок ділових відносин визначеної сфери діяльності, який прийнятий у національних об'єднаннях підприємців (палатах, загальних чи спеціальних ділових об'єднаннях);
3. рішення, прийняте Міжнародним судом;
4. рішення, прийняте Міжнародним арбітражем.

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ:

Максимальна кількість балів за виконання цього завдання 10 балів

Розкрити та охарактеризувати:

Що таке імунітет держави? Розкрийте його зміст

Врегулювання спорів в міжнародному економічному праві

III. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

Максимальна кількість балів за виконання цього завдання 15 балів

Арбітражний комітет Світової торгівельної організації (СОТ) підтримав 7 квітня 1999 р. позицію США, згідно якої Європейський Союз порушує принципи міжнародної торгівлі. Таким чином, Сполучені Штати отримали міжнародне підтвердження своєму рішення про введення в дію додаткових податкових зборів з ряду європейських товарів. Ця ідея була озвучена Вашингтоном ще третього березня і викликана необхідністю компенсації фінансових втрат, які несуть американські постачальники бананів на ринок Європи через різні перепони. Інколи податкова надбавка на американські банани досягала 100%. Тепер США будуть знімати додаткові податкові збори з цілого ряду європейських товарів, зокрема, з шотландських кашемірових виробів, французьких сумочок та кави німецького виробництва. Всього ж на користь американської казни буде додатково поступати 191,4 млн. дол. на рік.

Які основні цілі та завдання СОТ? Чи є обов'язковим для сторін рішення Арбітражного комітету СОТ? Яка процедура оскарження рішень Арбітражного комітету?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзаменаційний білет з навчальної дисципліни “Міжнародне економічне право” включає 15 тестів, два відкритих питання та одне практичне завдання. Кожне з завдань оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в 1 бали. Максимальна кількість балів – 15

Відкрите питання.

Максимальна оцінка завдання –10 балів, із них:

10-9 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу.

8 -7 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабе знання додаткової літератури.

6-5 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, здобувач відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

4-3 передбачає неповні знання здобувача основної літератури; здобувач лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

2 - 1 балів ставиться, коли здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли здобувач не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

Практичні завдання.

Практичне завдання – ситуаційне завдання (кейс) 1 шт.

Здобувачу надається життєва ситуація, а йому слід вирішити яку норму права і як саме слід застосовувати у цій ситуації.

Максимальна оцінка за виконання практичних завдань становить 15 балів, із них:

Максимальна оцінка завдання –15 балів, із них:

12-15 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу.

9 -11 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабе знання додаткової літератури.

8-6 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, здобувач відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

5-4 передбачає неповні знання здобувача основної літератури; здобувач лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

3 - 1 балів ставиться, коли здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли здобувач не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання..

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Мельченко Р. Г. Міжнародне право [Текст] : навч. посіб. / Р. Г. Мельченко . – Харків : Право, 2020. – 107 с.

2. Бестужева С. В. Міжнародна економічна діяльність України [Електронний ресурс] : навчально-практичний посібник / С. В. Бестужева. – Х. : 14 ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 194 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/20575>

3. Європейська конвенція про імунітет держав 1972 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_060.

4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

5. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>. 6. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003.

6. Остапенко, О. Г. Конституційне право України [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. Г. Остапенко, В. В. Сергієнко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (2,56 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 259 с. : іл. - Загол. з титул. екрану. - Бібліогр.: с. 217-255. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25176>

Додаткова

7. Про міжнародне приватне право: закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.

8. Про міжнародний комерційний арбітраж: закон України від 24.02.1994 р. № 4002-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 25. – Ст.198.

9. Конвенція ООН про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів документ від 14.06.1974 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – С. 520.

10. Конвенція про правові відносини і правову допомогу у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22.01.1993 року. [Електронний ресурс]. – URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997_009/print1444315331426685.

11. Конвенція ООН про міжнародні змішані перевезення вантажів 1980 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_189

12. Конвенція ООН про морське перевезення вантажів 1978 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_391

13. Глущенко С.І. Окремі аспекти міжнародно-правового регулювання сільського господарства для забезпечення продовольчої безпеки під час війни в Україні. Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал». № 8. – с. 563-566 URL: http://lsei.org.ua/8_2022/128.pdf

14. Карлінська С. І. Особливості цивільного судочинства у справах із «іноземним елементом» / С. І. Карлінська // Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал». – 2024. - № 2. - С. 106-109. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32358>

15. Суц О. П. Місце міжнародного економічного права у системі права / О. П. Суц, О. Г. Остапенко, А. В. Матвеєва // Наукові інновації та передові технології (Серія «Державне управління», «Економіка», «Право», «Педагогіка», «Психологія»). - 2023. - № 3(17). - С. 176-184. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29209>

Інформаційні ресурси

16. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: <http://rada.gov.ua/>

17. <https://mfa.gov.ua/> Міністерство закордонних справ. Офіційний сайт